

פעילות הכנה למצעד האקלים

פורסם ב"סביבתון" - עלון מרכז המורים הארצי לחינוך סביבתי ולקיימות, מארס 2019

כתיבה ופיתוח: ד"ר נירית לביא אלון

סוגיות סביבתיות הן עניין שבשגרה, ופעמים רבות אנו נתקלים בהן במדיה התקשורתית. מעבר לרצון להשאיר את תלמידינו מעודכנים ולהישאר בעצמנו רלוונטיים, עיסוק בסוגיות סביבתיות אקטואליות בכיתה מהווה מצע פורה ל**למידה משמעותית**. בכל סביבתון נביא לכם רעיון לפעילות של למידה משמעותית בכיתה, על רקע של סוגיה סביבתית. כל פעילות תהיה מבוססת על **אסטרטגיית הוראה** המכוונת ללמידה משמעותית. בנוסף, נביא רעיונות ל**כלים מקוונים**, אשר יכולים לשמש בפעילות המוצעת.

רקע

סוגיה סביבתית אקטואלית – מצעד האקלים העולמי ושביטת תלמידים להגברת המודעות לשינויי האקלים, בחירות 2019 בישראל

ההתחממות הגלובאלית ושינויי האקלים הם חלק בלתי נפרד מתכנית הלימודים במדעי הסביבה, ואכן הנושא נלמד בפרק משאב האוויר ובהקשר של מעורבות האדם בסביבה. אולם לא רק תלמידי מדעי הסביבה, אלא כל אדם, חייב להכיר את התופעה ולהבין את ההשפעה שלנו על האקלים.

אנו צופים יותר ויותר בתופעות אקלימיות חריגות וקיצוניות: שטפונות, תקופות יובש, סופות, גלי קור וחום ועוד. השפעת האדם על שינויי האקלים, כבר אינה מוטלת בספק. בעולם כולו ובישראל יש היערכות לשינויים וועידות אקלים מתקיימות במקומות שונים בעולם. כחלק מהמאמץ להגברת המודעות לנושא ולקדם פעולה עולמית לעצירת שינוי האקלים, החל משנת 2014 מתקיים אירוע בהיקף עולמי – מצעד האקלים.

המצעד מאורגן בכל מדינה בה ישנה יוזמה מקומית של ארגוני סביבה. במצעד האקלים העולמי הראשון ב 2014, צעדו בניו יורק כ-311 אלף אנשים ובאותו היום צעדו פעילים ברחובות ברלין בגרמניה, דלהי בהודו, איסטנבול בטורקיה, פריז בצרפת, לונדון אנגליה, במלבורן אוסטרליה, ובמקומות נוספים, ביניהם בתל אביב בישראל.

מצעד האקלים 2018, צילום: מגמה ירוקה. מקור: אקו-ויקי.

מצעד אקלים ישראלי החל גם הוא ב 2014 ומתקיים מדי שנה כאשר מספר הצועדים גדל במשך הזמן. ארגונים רבים משתתפים בארגון המצעד ביניהם מגמה ירוקה, גרינפיס, העמותה לכלכלה בת קיימא, החברה להגנת הטבע, צלול ועוד. מצעד האקלים הישראלי של 2019 יתקיים ב 29 למרץ ויתחיל ב 9:30, בגן מאיר, תל אביב.

ב 2018 נולדה תנועה בינלאומית של תלמידים היוצאים מבית הספר שלהם לקחת חלק בהפגנות שמטרתן לקדם פעילות למען עצירת התהליך של התחממות עולמית ובעד סביבה וקיימות.

שביתת התלמידים הראשונה למען האקלים הופעלה באוגוסט 2018, על ידי נערה בת 15, גרטה תונברג (Greta Thunberg) היא עמדה מחוץ לפרלמנט השוודי ("הריקסדאג"), עם שלט שכתרתו "שביתת בית הספר לאקלים" ושאלה - מדוע לטרוח ללמוד בבית הספר אם הפוליטיקאים לא שמים לב לעובדות? המחאה שלה תפסה את תשומת לב הציבורית לאור גלי חום והקיץ החם ביותר שהיה בשוודיה מאז החלו רישומי האקלים במדינה, לפני 262 שנה.

בהשראת גרטה תונברג, החלה בנובמבר 2018 שביתת לימודים מאסיבית, באוסטרליה. אלפי תלמידי בית-ספר שבתו ביום שישי, למרות ההערות של ראש הממשלה סקוט מוריסון "יותר לימודים בבתי ספר ופחות אקטיביזם". בדצמבר התקיימו שביתות התלמידים לפחות ב-270 ערים במדינות כמו אוסטרליה, אוסטריה, בלגיה, קנדה, הולנד, גרמניה, פינלנד, דנמרק, יפן, שווייץ בריטניה וארצות הברית תחת הכותרת "יום שישי למען העתיד". ב-15 בפברואר 2019 השתתפו באנגליה כ-15 אלף תלמידים בהפגנות שהתקיימו במעל 60 ערים ועיירות. ב-15 במרץ 2019 מתוכנן מועד שביתה נוסף, בו מתכננים להשתתף גם תלמידים מישראל.

ישראל צפויה להצביע לכנסת ה-21, ב 9 באפריל 2019. הבחירות בפתח הן אמצעי להשפיע על נבחר ציבור בנושאים סביבתיים ואכן מספר אירועים בדגשי סביבה צפויים להתקיים לפני הבחירות.

מקור: [אקוויקי, מצעד האקלים](#) ; [אקוויקי, שביתת תלמידים למען האקלים](#)

הפעילות בכיתה

פעילות זו מתבססת על היכרות קודמת עם נושא משבר האקלים וההתחממות הגלובאלית. הפעילות מכוונת את התלמידים להכיר את הפעילות האקטיביסטית בנושא ולנקוט עמדה בעניין, כמו גם לחשוב על הקשר שבין הבחירות בישראל לנושא משבר האקלים. התלמידים יציעו וידרגו פעילויות שלדעתם כדאי שנבחרי הציבור יקדמו ויחשבו על דרכים להגביר מודעות של נבחר הציבור לפעילויות שהם מציעים.

צועדים למען האקלים

נקרין בפני התלמידים [סרטון קצרצר על מצעד האקלים העולמי הראשון ב 2014](#). ניתן לבקש מהתלמידים לזהות אלו מדינות השתתפו בו. נשאל האם שמעו בעבר על מצעד האקלים? האם הם יודעים אם ישראל השתתפה במצעד? נספר שישראל השתתפה כבר במצעד הראשון ב 2014 עם קומץ פעילים ומאז יש עלייה במודעות ובהשתתפות של פעילים בישראל. ניתן להראות [סרטון מישראל מ 2014](#) ו/או את [סרטון 'מצעד האקלים 2018'](#) על המצעדים בישראל. נשאל את התלמידים – מה דעתם על מצעד האקלים? מה מטרתו? האם תורם? מה השפעתו? האם ירצו להשתתף במצעד?

נקיים דיון בו נאפשר לתלמידים להתייחס ולהביע דעה אישית. נכבד דעות שונות. ייתכן ויהיו תלמידים שיתמכו במצעד ויחשבו שנכון להשתתף בו, ייתכן ויהיו תלמידים שיחשבו שזו פעולה שלא תגרום לשינוי מודעות.

בוחרים למען האקלים

נדגיש שמטרת המצעד היא לגרום למודעות בקרב הציבור ובקרב מקבלי החלטות לנושא החשוב של משבר האקלים. נשאל את התלמידים – כיצד ניתן עוד לגרום לשינוי מודעות? כיצד ניתן להוביל את נבחר הציבור לשנות מדיניות ולפעול למען הנושא?

נזכיר לתלמידים שבחירות ארציות בפתח. נשאל כיצד ניתן לרתום את הבחירות כדי להשפיע על המפלגות לפעול למען שינוי אקלים? ומה בכלל נבקש מהם?

נבקש מהתלמידים להתחלק לקבוצות ולחשוב אלו חוקים / פעולות יבקשו מנבחר הציבור לעשות למשל: מעבר לאנרגיה נקייה יותר, השקעה בתחבורה ציבורית במקום בתחבורה פרטית, עידוד אנרגיה סולארית על גגות הבתים וכו'. נבקש מהקבוצות להציג את הרעיונות שלהם בפני שאר הקבוצות.

- נערוך רשימה אחת מאוחדת של כל הרעיונות של הקבוצות ונרשום אותה על הלוח / כרזה.
- נחלק לכל תלמיד 5 פתקים ונבקש שירשום על כל פתק את הפעולות החשובות ביותר לדעתו, שכדאי לקדם.
- נאסוף את הפתקים ונספור את הקולות.

- נסכם את 5 הפעולות שקבלו את מרב הפעולות ושהתלמידים חשבו שהן החשובות ביותר אותן נבחרו הציבור צריכים לקדם.

נשאל – איך נגרום לנבחרי הציבור לקדם את הפעילויות שהצענו ודרגנו כחשובות ביותר? ניתן להציע לבנות עצומה בעזרת אתר אינטרנט מתאים ו/או לכתוב מכתבים ולשלוח ישירות לחברי הכנסת.

שובתים למען האקלים

ייתכן והתלמידים שמעו כבר על שביתות התלמידים למען האקלים. נספר להם על השביתה שהחלה באוגוסט 2018 בשבדיה והתפשטה לכל העולם. נציג להם [סרטון של תלמידים בישראל](#).

נשאל – האם יהיו מוכנים להצטרף לשביתת מחאת האקלים?

אם כן - ניתן להציע להם ליצור קשר עם מארגני השביתה בישראל ([נוער למען האקלים](#)) ולארגן פעילות דומה ביישוב. נציע להם להקים קבוצת פעולה שתפעל לקדם הפגנה יישובית. למשל - פניה למועצת תלמידים בית ספרית ויישובית, ארגון תלמידים מבתי ספר נוספים, תיאום מול הנהלות בתי הספר והרשות המקומית, ארגון שלטים וכו'.

תלמידים בהפגנת "יום שישי למען העתיד", בברלין, ינואר 2019. מקור: אקו ויקי